

KIILI KUNSTIDE KOOLI RÜTMIMUUSIKA LAULMISE HUVALA PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

ÜLDSÄTTED

- Kiili Kunstide Kooli õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
- Õppekava koostamisel on lähtunud huvikooli seadusest, huviharidusstandardist, kooli põhimäärusest, paikkonna vajadustest, õpilaste soovidest ja kooli traditsioonidest ning võimalustest.
- Kiili Kunstide Kooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.
- Põhiõpe on ette nähtud õpilastele, kes soovivad ja suudavad õppida mahukama, enam harjutamist ja õppimist nõudva õppekava järgi. Õpilasele võimaldatakse soovi korral ja vastava taseme olemasolul õppeaja vältel üle minna põhiõppekavalt vabale õppekavale ja vastupidi. Sooviavalduse kinnitab või lükkab tagasi õppenõukogu.

I ÜLDOSA

1. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ EESMÄRGID

- 1.1. Kõrge kvaliteediga muusikaalase põhihariduse andmine.
- 1.2. Aidata õpilastel kasvada muusikat ja kunsti mõistvateks ning hindavateks, terve ellusuhtumisega ennast ja teisi väärtustavateks inimesteks.
- 1.3. Kujundada õpilasi isiksusteks, kes oskavad ennast väljendada ja julgevad esineda.
- 1.4. Kasvatada õpilases oskust oma tegevust eesmärgistada, kavandada ning hinnata.
- 1.5. Õpilase kriitilise ja analüütilise mõtlemisoscuse arendamine.
- 1.6. Õpilase otsustusvõime ja vastutusvõime arendamine.
- 1.7. Õpilase töövõime, koostööoskuste ning sotsiaalsete oskuse arendamine.
- 1.8. Õpilase kunstitaju, loovuse ja fantaasia arendamine.
- 1.9. Õpilase ettevalmistamine õpinguteks oma eriala kesk- ja/või kõrgemal tasemel.
- 1.10. Kohaliku kultuurielu edendamine eesti kultuuritraditsioonidele toetudes.

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

- 2.1. Õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.
- 2.2. Üldosa kirjeldab õppekava eesmärgid ja õppeprotsessi käigu ning toob välja vastavasse õppekavasse kuuluva aineloendi.
- 2.3. Ainekavad annavad vastava aine jaoks suunad ja tasemenõuded.
- 2.4. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi ja kooli materiaalseid võimalusi.
- 2.5. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas iga õpilase võimekust ja vastavust klassi tasemele.
- 2.6. Tasemele mittevastavate õpilaste õpingute jätkamise võimaluste üle otsustab õppenõukogu.
- 2.7. Õppekava suurem eesmärk on kujundada õpilase isikupära ja suunata õpilast oma tegevust jälgima ning õppimist kavandama ja analüüsima vastavast erialast lähtudes.

3. ÕPPEPROTSESS

- 3.1. Õppimise käigus saab õpilane oskuse õpitavat analüüsida ja hinnata ning õpilase õppeedukus sõltub tema pühendumusest õppetöösse. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja, looja ning õpilase juhendaja ning innustaja.
- 3.2. Õppeprotsess pakub oma struktuuriga esinemiste, arvestuste ja eksamitega õpilasele eduelamuse ning ka oma vigadest õppimise võimalusi.
- 3.3. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpilasele tuleb selgitada, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.
- 3.4. Hindamise põhieesmärgid on:
  - 3.4.1. motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
  - 3.4.2. anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanematele;
  - 3.4.3. näidata õpilaste individuaalsete õpitulemuste vastavust õppekavas määratud tasemele.
- 3.5. Hindamine on reglementeeritud dokumendiga “Kiili Kunstide Kooli õpilaste hindamise kord”.

4. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

- 4.1. Õppetöö Kiili Kunstide Kooli muusikaosakonna põhiõppes on jagatud järgmistesse arenguastmetesse:
  - 4.1.1. noorem aste
    - 4.1.1.1. eelklass (eelkõige õpilastele, kes õpivad üldhariduskooli I klassis);
    - 4.1.1.2. 1.-4. õppeaasta (eelkõige õpilastele alates üldhariduskooli II klassist).
  - 4.1.2. vanem aste – 5.-7. õppeaasta (õpilastele, kes on noorema astme edukalt lõpetanud ja saanud õppenõukogu suunamise vanemasse astmesse);
  - 4.1.3. lisa-aasta(d) – ainult õppenõukogu otsusel ja kooli võimalusel õpilastele, kes on lõpetanud vanema astme heade tulemustega.
- 4.2. Õppetunni kestus on 45 minutit.
- 4.3. Õppeaasta algab 1. septembril ja lõppeb 31. augustil.
- 4.4. Koolivaheajad on ühitatud Kiili Gümnaasiumi koolivaheaegadega.
- 4.5. Õppetöö jaguneb poolaastateks.
- 4.6. Õpilane on seotud õppetööga vastavalt õppeaasta pikkusele.
- 4.7. Õpilaste üleminek ühest klassist teise toimub õppetulemuste, hindeliste esinemiste ja arvestuste alusel õppenõukogu otsusega.
- 4.8. Noorema astme lõpetamisel toimub erialas ja solfedžos üleminekueksam.
- 4.9. Vanema astme lõpetamisel toimub erialas ja solfedžos lõpueksam.
- 4.10. Vanema astme lõpetamisel saab õpilane kooli lõpudiplomi. Diplomi saab ainult kõikides õppeprogrammis olevates õppeainetes eksami (arvestuse) sooritanu.
- 4.11. Muusika põhiosakonda võetakse õpilased vastu konkursi alusel. Konkursi korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon. Vastuvõtutingimused ja kord kehtestatakse Kiili Kunstide Kooli õpilaste vastuvõtmise ja lahkumise korraga.

5. ÕPPEAINETE LOETELU

5.1. Ained ja nädalatundide arv:

	põhiõpe								lisa-aastad	
	noorem aste				vanem aste					
	eelklass	I klass	II klass	III klass	IV klass	V klass	VI klass	VII klass	VIII klass	IX klass
Eriala	1,5	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1,5	2	2	2	2				2*	2*
Rütmimuusika teooria						2	2	2		
Rütmimuusika ajalugu						1	1	1		
Üldklaver			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5*	0,5*
Ansambel				1	1	1	1	1	1*	1*
Lisaeriala					1*	1*	1*	1*		

Selgitus:

- Tärniga märgitud osa ainete loetelust antakse õpilase soovi ja kooli võimaluste korral.
- Lisaeriala valimine eeldab õppetööga väga hästi toimetulekut.
- Eelklassi võetakse õpilased, kes astuvad samal õppeaastal üldhariduskooli esimesse klassi.

II AINEKAVAD

1. LAULMISE AINEKAVA

Õpetuse eesmärgiks on arendada õpilastes lauluoskust, intonatsiooni täpsust, sisemist kuulmist, harmoonilist kuulmist, analüüsivõimet ja erinevate muusikastiilides orienteerumist. Õppeprotsess jaguneb nädalas kahe tunni vahel – individuaaltund (eriala) ja grupitund (eriala ansambel). Mõlemad tunnid on teineteist täiendavad ning õppeprotsess ja eesmärkide seadmine/täitmine jätkub läbi mõlema tunni.

Õppeprotsess:

- vokaaltehniliste osakuste arendamine. Õige laululine hingamine, kehahoid, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, hääleulatuse arendamine, väljendusrikkus.
- töö repertuaariga: soololaulude ettevalmistamine (repertuaari valikul lähtuda õpilase vanusest). Soovitatav osaleda aastas vähemalt üks kord solistide konkursil-võistulaulmisel. Esinemised õpilaskontsertidel solistina.
- laulmisel, ka õppetunnis, kasutada mikrofoni nii tihti kui võimalik, sest see aitab õpilasel harjuda oma häälega. Tekib oskus kasutada mikrofoni hääle abivahendina, leides uusi värve ja nüansse. Samuti oskus end ansamblisse sulatada.
- paralleelselt mikrofonilauluga peab praktiseerima ka akustilist laulmist.
- töö ja tundide läbiviimiseks on vajalikud CD-mängija, võimalusel ka arvuti. Laulja saatmisel kasutada kontsertmeistrit (lisaks fonogrammidele) ning erinevaid ansamblikooseise.
- oluline osa on ansambli laulul, millega alustatakse hiljemalt III klassist. Laulmise ainekava näeb ette kahte erialatundi ja alates III klassist ühte ansamblitundi nädalas.
- otsida võimalusi õppetöö mitmekesistamiseks (nt. iseseisvate lugude ettevalmistamine; õpilaste laulu esituste helisalvestamine või videole jäädvustamine, andmaks neile võimalust end kuulata ja analüüsida; väljaspoole kooli esinemisvõimaluste loomine - osalemine ka igasugustel konkurssidel, festivalidel ka muusikalistes laulumängudes osalemine).
- lehest lugemise oskuse arendamine, nii soolo- kui ansambli laulus.
- kasvatada õpilases vaba ja loomingulist suhtumist muusikasse ja oma instrumenti - häälede. Lihtsamate improvisatsiooniharjutustega tuleks katsetada V-VI õppeaasta jooksul. Oluline on õpilane viia arusaamisele, et muusikat võib ise luua, mitte ainult noodist mängida.

Hindelised esinemised:

Hindelised esinemised toimuvad kord poolaastas. Sügisel võivad hindelised esinemised toimuda alates novembri keskpaigast ja kevadel alates aprilli lõpust. IV ja VII klassis on kevadise hindelise esinemise asemel eksam. VII klassis on sügisene hindeline esinemine vabatahtlik ning seal on lubatud esitada juba ka kevadise eksami kavasse kuuluvaid teoseid. Hindelise esinemise kava esitatakse peast. Hindelist esinemist hindab hindamiskomisjon vastavalt kehtivale hindamiskorrale. Hindelise esinemise kava peab vastama käesolevas õppekavas toodud nõuetele. Esimest aastat õppivad õpilased ei pea esinema I poolaastal. Samal poolaastal vähemalt regionaalse ulatusega konkursil osalenud õpilane ei pea hindelisel esinemas osalema ja tema hindeks loetakse 5 (väga hea).

Õpetajal on lubatud ametliku hindelise esinemise kõrval hinnata numbriliselt ka muid antud poolaastal tehtud etteasteid, kuid ainult tunnihindega.

Tehnilised arvestused:

II-VI klassini toimub tehniline arvestus kord poolaastas. VII klassis toimub tehniline arvestus vaid I poolaastal. Arvestust hindab hindamiskomisjon vastavalt kehtivale hindamiskorrale. Arvestuse kava peab vastama antud klassi tehnilistele nõuetele.

Eksamid:

Noorema astme üleminekuksam (IV õppeaasta kevadel).

Lõpueksam toimub vanema astme lõpus (VII õppeaasta kevadel).

Mõlemal eksamil esitatakse ettenähtud kava korraga täies ulatuses ja peast.

Kontsertmeistri kasutamine:

Laulu eriala õpilasele ette nähtud võimalus mängida kokku kontsertmeistriga. Kontsertmeister külastab regulaarselt erialatunde. Ette on nähtud:

eelklassis – 5 minutit nädalas

I klassis – 15 minutit nädalas

II-VI klassis – 20 minutit nädalas

VII klassis – 45 minutit nädalas

Lisa-aastatel – 20 minutit nädalas

Kodune töö:

Tunnis toimub uue materjali omandamine, uute mänguvõtete ja harjutamismetoodika õppimine. Eeldatakse, et õpetaja juhistest lähtuvalt jätkab õpilane igapäevaselt tööd ka kodus, et tunnis läbitud teemad ja probleemide lahened muutuksid omaseks. Järgmisel tunnil korratakse vajadusel eelmise tunni olulised teemad üle ning antakse järgmised ülesanded, mis kodus harjutamist nõuavad.

1.1. NÕUDED KLASSIDE KAUPA:

Eelklass

Eesmärgid:

- Musitseerimisrõõmu tekitamine.
- Esinemisjulguse arendamine.
- Laulutekstide lahtimõtestamine.
- Koduse harjutamisrutiini sisseseadmine.
- Töö intonatsioonipuhtuse suunas.

Hindeline esinemine:

II poolaastal 2 vabalt valitud laulu.

I klass

Eesmärgid:

- Musitseerimisrõõmu säilitamine.
- Esinemisjulguse ja lavalise käitumise arendamine.
- Laulutekstide lahtimõtestamine, laulu iseloomu tabamine ning edasi andmine.
- Koduse harjutamisrutiini kinnistamine.
- Jätkub töö intonatsioonipuhtuse arendamisega.
- Õigele hingamisele toetava laulmise arendamine.
- Töö tervisliku hääletekitamise arendamisega.
- Rütmierksuse ja rütmilise täpsuse arendamine.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu (esinevad vaid eelnevalt eelklassis õppinud õpilased).

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

Nõuded repertuaarile:

Repertuaar koosneb enamasti lihtsatest eestikeelsetest lastelauludest (lähtuda õpilase vanusest).

Näited:

“Kurjad kuked” (Olivia Saar, Raivo Kõrgemägi)

“Lepatriinu” (Karin Vulkan)

“Hobuke” (Maie Kents)

“Olla koos” (S. Tungal, S. Toompere)

“Elas kord” (Riine Pajusaar)

“Vannilaul” (Airi Liiva)

Nõuded tehnikale:

vt. lisa 1

II klass

Eesmärgid:

- Musitseerimisrõõmu säilitamine.
- Jätkub alustatud töö vokaalsete võimete arendamisega, arvestades õpilase individuaalseid võimeid.
- Esinemisjulguse ja lavalise käitumise arendamine.
- Töö selge diktsiooniga.
- Hääleulatuse ja liikuvuse arendamine hääleharjutuste kaudu.
- Kehalise tunnetuse ja koordineerimise arendamine.
- Alustatakse tööd noodistlugemisoskuse arendamisega.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – helireedel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine ja noodist laulmine.

II poolaasta – helireedel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine ja noodist laulmine.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

Nõuded repertuaarile:

Repertuaar koosneb enamasti lihtsatest eestikeelsetest lastelauludest (lähtuda õpilase vanusest).

Näited:

“Pilvepildid” (Regina Rebane, Külli Murand)

“Paduvihm” (Andres Loigom, Mikko Perkoila)

“Kohmakas koerake” (I. Otti)

“Unelaul” (S. Toompere)

“Vihmasaju laul” (S. Toompere)

“Kiisud keerutavad tantsu” (Airi Liiva)

Nõuded tehnikale:

vt. lisa 1

III klass

eesmärgid:

- Musitseerimisrõõmu säilitamine.
- Jätkub alustatud töö vokaalsete võimete arendamisega ja kinnistamisega, arvestades õpilase individuaalseid võimeid.
- Töö kehahoiaku ning pingete vabastamisega.
- Mitmesuguste vokaaltehniliste strihhidega laulmise arendamine (*legato; staccato* jne);
- Noodistlugemisoskuse arendamine.
- Ansambelis mitmehälne laulmine.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – heliredel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine ja noodist laulmine.

II poolaastal – heliredel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine ja noodist laulmine.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

Ansambli arvestused:

I poolaastal – üks laul.

II poolaastal – üks laul.

Nõuded repertuaarile:

Repertuaar koosneb enamasti lihtsatest eestikeelsetest lastelauludest (lähtuda õpilase vanusest).

Näited:

“Vikerkaar” (A. Kaio, Kersti Leis)

“Jo-Le-Mi” (S. Toompere)

“Metsarahu” (S. Toompere)

“Kodus” (Riine Pajusaar)

“Jõulu ootel” (Friida Virkhaus)

“Ema” (Anu Röömel)

Nõuded tehnikale:

vt. lisa 1

IV klass

Eesmärgid:

- Jätkub alustatud töö vokaalsete võimete arendamisega ja kinnistamisega, arvestades õpilase individuaalseid võimeid.
- Taotletakse hääle kandvust, kõlavust, ilmekust ja individuaalset eripära.
- Töö hääle elastsuse ja registrite ühtlustamisega.
- Noodistlugemisoskuse arendamine.
- *A capella* laulmise kaudu muusikalise kuulmise arendamine;
- Ansambelis mitmehäälne laulmine.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – heliredel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine ja noodist laulmine.

II poolaasta – heliredel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine ja noodist laulmine.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

Ansambli arvestused:

I poolaastal – üks laul.

II poolaastal – üks laul.

IV klassi lõpus tuleb erialas sooritada noorema astme üleminekuksam:

Eksamil tuleb esitada vähemalt kolm erineva karakteriga laulu. Kava peab sisaldama vähemalt ühte rahvamuusika laulu, ja ühte laulu kergemuusika žanrist (filmimuusika, muusikal). Kolmanda laulu valik on vaba. Üks kavast olevatest lugudest tuleb esitada *a capella*. Terve kava tuleb esitada peast.

Nõuded repertuaarile:

Repertuaar koosneb enamasti eestikeelsetest lauludest (lähtuda õpilase vanusest).

Näited:

“Veere, veere” (rahvalaul)

“Järv” (Henno Käo)

“Väike laul sõbrale” (Leelo Tungal, Juhan Trump)

“Laulurõõm” (Ly Kuningas, Toomas Voll)

“Hiigelseojad pilvelambad” (Priit Pajusaar)

“Ma tean, et sa tead” (Birgit Sarrap)

Nõuded tehnikale:

vt. lisa 1

IV klassi üleminekuksamid heade tulemustega sooritanud õpilane jätkab õpinguid õppenõukogu otsusega V klassis. Üleminekuksami nõrkade tulemustega sooritanud õpilane viiakse õppenõukogu otsusega üle vabaõppe 5. õppeaastale.

V klass

Eesmärgid:

- Jätkub alustatud töö vokaalsete võimete arendamisega ja kinnistamisega, arvestades õpilase individuaalseid võimeid. Alustatakse teadvustatud tööga vokaaltehnika arendamisel, aluseks algteadmised hääleaparaadi anatoomiast ja tööpõhimõtetest.
- Tutvutakse erinevate muusikastiilidega.
- Alustatakse improvisatsiooniliste harjutustega.
- Jätkub töö laulude lahtimõtestamise, sisu edasi andmise ja isikupärase interpreteerimisega.
- Noodistlugemisoskuse arendamine
- Ansambelis mitmehälne laulmine.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – heliredel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine, noodist laulmine ja improvisatsioon.

II poolaasta – heliredel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine, noodist laulmine ja improvisatsioon.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

Ansambli arvestused:

I poolaastal – üks laul.

II poolaastal – üks laul.

Nõuded repertuaarile:

Repertuaar koosneb nii eesti kui ka võõrkeelsetest lauludest (lähtuda õpilase vanusest), õpilase roll ja panus lauluvalikul muutub üha olulisemaks.

Näited:

“Puuhaldja hällilaul” (Priit Pajusaar)

“Kauges külas” (Curly Strings)

“Vaikid” (Liisi Koikson)

“Yesterday” (The Beatles)

“Olen loodud rändama” (Birgit Sarrap)

“Sinilind” (Raimond Valgre)

Nõuded tehnikale:

vt. lisa 1

VI klass

Eesmärgid:

- Jätkub alustatud töö vokaalsete võimete arendamisega ja kinnistamisega, arvestades õpilase individuaalseid võimeid. Alustatakse teadvustatud tööga vokaaltehnika arendamisel, aluseks algteadmised hääleaparaadi anatoomiast ja tööpõhimõtetest.
- Kehalise tunnetuse ja keskendumisvõime arendamine hääleaparaadi parema tunnetamise huvides.
- Tutvutakse erinevate hääletekitamise viisidega.
- Õpilane alustab õpetaja toe ja nõuga endale ise sobiliku repertuaari valimisega.
- Noodistlugemise oskuse arendamine.
- Osalemine mitmehäälses ansambli laulus.
- Jätkatakse improvisatsiooniliste harjutustega.
- Osalemine taustalauljana.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – heliredel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine, noodist laulmine ja improvisatsioon.

II poolaasta – heliredel+kolmkõlad, näpu järgi laulmine, noodist laulmine ja improvisatsioon.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu.

Ansambli arvestused:

I poolaastal – üks laul.

II poolaastal – üks laul.

Nõuded repertuaarile:

Õpilane valib endale laulud ise, õpetaja nõustab vajadusel sobivuse osas või soovitab lähtuvalt õpilase vajadustest konkreetseid laule, mille abil on võimalik trennida teatud spetsiifilisemaid oskusi.

Näited:

“Sailor man” (Ewert & The Two Dragons)

“Suvehommik Setumaal” (Lenna Kuurmaa)

“The Girl from Ipanema” (Antônio Carlos Jobim)

“Let It Be” (The Beatles)

“Vaiki kui võid” (RUJA)

“Kus kulgeb kuu” (Eda-Ines Etti)

Nõuded tehnikale:

vt. lisa 1

VII klass

Eesmärgid:

- Jätkub alustatud töö vokaalsete võimete arendamisega ja kinnistamisega, arvestades õpilase individuaalseid võimeid. Alustatakse teadvustatud tööga vokaaltehnika arendamisel, aluseks algteadmised hääleaparaadi anatoomiast ja tööpõhimõtetest.
- Omandatakse vahendid iseseisvaks tulemuslikuks harjutamiseks.
- Alustatakse scat-lauluga ja kasutatakse lauludes.
- Tutvutakse hääle tervishoiu alaste algtõdedega.
- Noodistlugemisoskuse arendamine.
- Osalemine taustalauljana.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – heliredel+kolmkõlad+D₇, näpu järgi laulmine, noodist laulmine ja improvisatsioon.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – esinemine vabatahtlik. Võib esitada osa eksamikavast.

Ansambli arvestused:

I poolaastal – üks laul.

II poolaastal – üks laul.

VII klassi lõpus tuleb erialas sooritada vanema astme lõpueksam:

Eksamil tuleb esitada vähemalt kolm erineva karakteriga laulu, millest üks peab olema eesti helilooja looming ja üks kergemuusika laul. Kolmanda laulu valik on vaba. Üks kavast olevatest lugudest tuleb esitada *a capella*. Terve kava tuleb esitada peast.

Nõuded repertuaarile:

Õpilane valib endale laulud ise, õpetaja nõustab vajadusel sobivuse osas või soovitab lähtuvalt õpilase vajadustest konkreetseid laule, mille abil on võimalik treenida teatud spetsiifilisemaid oskusi.

Näited:

“One Note Samba” (Antônio Carlos Jobim)

“Õige valik” (Raimond Valgre)

“Päästke noored hinged” (Grete Paia)

“Teisel pool vett” (Urmas Alender)

“Tähti täis on öö” (Karl-Erik Taukar)

“September” (Earth, Wind & Fire)

Nõuded tehnikale:

vt. lisa 1

VII klass lõpeb kooli lõputunnistuse saamisega.

Lisa-aastad

Eesmärgid:

- Jätkub alustatud töö vokaalsete võimete arendamisega ja kinnistamisega, arvestades õpilase individuaalseid võimeid. Alustatakse teadvustatud tööga vokaaltehnika arendamisel, aluseks algteadmised hääleaparaadi anatoomiast ja tööpõhimõtetest.
- Õpitakse ennast klaveril elementaarsel tasemel saatma.
- Rõhk on iseseisval tööoskusel.
- Noodistlugemisoskuse arendamine.
- Osalemine taustalauljana.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – helireedel+kolmkõlad+D₇, näpu järgi laulmine, noodist laulmine ja improvisatsioon.

II poolaastal – helireedel+kolmkõlad+D₇, näpu järgi laulmine, noodist laulmine ja improvisatsioon.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu, millest üks on omasaatega.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga laulu, millest üks on omasaatega.

Ansambli arvestused:

I poolaastal – üks laul.

II poolaastal – üks laul.

Nõuded repertuaarile:

Õpilane valib endale laulud ise, õpetaja nõustab vajadusel sobivuse osas või soovitab lähtuvalt õpilase vajadustest konkreetseid laule, mille abil on võimalik trennida teatud spetsiifilisemaid oskusi.

Näited:

“Pöördumatult soe” (Vaiko Eplik)

“Is This The World We Created” (Queen)

“Don’t You Worry ‘Bout a Thing” (Stevie Wonder)

“Rock With you” (Michael Jackson)

“Kinnisilmi” (Laura Junson)

“Space Oddity” (David Bowie)

Nõuded tehnikale:

vt. lisa 1

2. ANSAMBLI AINEKAVA

Ansambel on võimalus elavaks musitseerimiseks koos teiste õpilaste või õpetajaga juba algõpetuse esimestest tundidest alates. Ansamblitunnid toimuvad alates 3. klassist. Ansambelis võib olla teiste lauljatega ja/või instrumentide grupiga. Ansambelis osalemiseks loetakse ka orkestri või big-bändi koosseisuga esinemist.

Põhieesmärgid:

- anda võimalus koosmusitseerimiseks;
- õpetada teineteist kuulama ja teisi arvestama;
- õpetada ühtset koosmängutunnetust otsima;
- õpetada kaaslastega häälestuma;
- arendada meeskonnatöö oskust.

Eriti soovitatav on teha koostööd ka teiste erialade õpilastega, et osata ansambelis kuulata erinevate pillide kooslusest tulenevaid nüansse.

Ansambelis osalemine parandab ja arendab õpilaste muusikalisi võimeid. Aines võivad osaleda kõik õpilased sõltumata õppeaastast, kuid vaja on siiski erialaõpetaja nõusolekut. Erinevas vanuses ja erinevate oskustega õpilaste osalemine on võimalik, kuna iga õpilane saab partii vastavalt oma oskustele. Noorematele õpilastele on ette nähtud lihtsustatud partiid.

Ansamblitund jätkub kogu õpiaja vältel ja võimaluste piires tuleb alates kolmandast klassist eelistada õpilaste omavahelist mängu.

Esinemine kaks korda õppeaastas ühe vabalt valitud looga.

3. SOLFEDŽO AINEKAVA (eelklass-IV klass, V klassist asendub aine rütmimuusika teooriaga)

Solfedžo eesmärgiks on muusikalise kuulmise ja noodistlaulmise(mängimise) oskuse ja interpreteerimisaluste väljaarendamine. Solfedžotunnis arendatakse sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Tegeletakse järgmiste oskuste arendamisega:

- *Hääl ja lauluoskus* – hingamine, fraseerimine, intonatsioon, väljenduslikkus.
- *Astmetaju* – astmete tabamine tabelil ja noodi järgi. Heliredelite laulmine, harmooniline kuulmine.
- *Solfedžeerimine* – noodinimedega või sõnadega, transponeerimine, peastlaulmine, tundmatu harjutuse laulmine.
- *Mitmehäälsus* – heliredelid intervallides, intervallide, akordide, järgnevuste laulmine, mitmehäälsed harjutused, saatega laul.
- *Rütm* – rütmis liikumine, rütmisilpide omandamine, rütmiharjutused ühele ja kahele käele, rütmi koputamine koos pulsilöökidega(taktiviipamisega), ostinato, saaterütm, rütmikaanon.
- *Muusikateooria* – noodikirja õppimine, taktimõõdud, helistike tundmine, kvindiring,
- *Suuline analüüs* – rütmianalüüs, meloodiaanalüüs, vormianalüüs, laadi ja helistiku analüüs, intervallide, akordide, dünaamika analüüs.
- *Diktaat* – meloodiline ja rütmidiktaat, lünkdiktaat, mäludiktaat, kiirusdiktaat astmete tabamiseks.
- *Improvisatsioon* – meloodia improviseerimine antud tekstile, läbivõetud teemale, antud rütmile. Rütmis improvisatsioon õpitud taktimõõdudes, õpitud meloodia saateks, lihtsamad rütmipartituurid.
- *Itaaliakeelsed oskussõnad* – tempode nimetused, tempomuutused, dünaamika, iseloomu väljendavad sõnad.

Ainekava koostamisel on lähtutud kahest põhimõttest:

- ainekava edukalt läbinud õpilane saab jätkata õpinguid rütmimuusika teooria aines
- ainekavas kirjeldatud teadmised ja oskused sobivad ettevalmistuseks nii klassika- kui rütmimuusika suunal jätkajatele. Ainekava sisaldab omandatavate teadmiste ja oskuste kirjeldust ning noorema ja vanema astme eksami nõudeid.

Kodune töö:

Tunnis toimub uue materjali õppimine. Õpetaja võib vajadusel anda ka koduseid ülesandeid, mis toetavad läbitud teema paremat omandamist.

Kontrolltööd ja testid:

Kontrolltööd ja teste korraldatakse tunnis vastavalt vajadusele, et kontrollida õpilaste teadmisi ja oskusi läbitud teema ulatuses ning valmistuda eksamiteks.

Eksamid:

Eksamipiletite koostamisel on aluseks Eesti Muusikakoolide Liidu poolt liikmetele saadetavadksamipiletid.

Noorema astme üleminekueksam toimub noorema astme lõpus (IV õppeaasta kevadel).

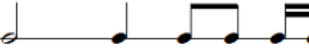
3.1. NÕUDED KLASSIDE KAUPA:

eelklass

Põhieesmärgid:

Rütmiõpetus. Muusikataju arendamine. Duur ja moll.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda C ja G duuri ning a ja e molli;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära järgnevad rütmid:
- saab aru järgnevatest mõistetest: noodijoonestik, takt, taktijoon, lõpujoon, viiuli- ja bassivõti, nootide tähtnimed (silpnimed), diees, bemoll, T (t).

I klass

Põhieesmärgid:

Rütmiõpetus. Muusikataju arendamine. Duur ja moll.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D ja F duuri ning lahendada püsimatuid astmeid püsivatesse ja loomulikke a, e ja d molli;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära 2-3 ja 4-osalise taktimõõdu ning

järgnevad rütmid:

- saab aru järgnevatest mõistetest: noodijoonestik, taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4=C), takt, taktijoon, eeltakt, lõpujoon, rõhulised ja rõhutud taktiosad, kordusmärk, abijoon, viiuli- ja bassivõti, dünaamika, nootide tähtnimed (silpnimed), diees, bemoll, juhtheli, paralleelsed helistikud, kordus, püsiv ja püsimatu aste;
- oskab noodistada lihtsaid 2-4-taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.

II klass

Põhieesmärgid:

Molli kolm kuju. Tutvumine intervallidega.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D, F ja B duuri ja põhikolmkõlasid;
- oskab laulda ja kirjutada loomulikku a, e, d, h ja g molli ning põhikolmkõlasid;
- oskab laulda kaanoneid;
- oskab laulda noodist (sh lastelaule)
- oskab kirjutada 2 kuju (loomulik, harmooniline) a, e, d, h ja g molli ning põhikolmkõlasid. Duur- ja mollkolmkõla (mažoor- ja minoorkolmkõla), kolmkõlade tähistused väljaspool helistikku: „M“ - duurkolmkõla ja “m“ - mollkolmkõla;
- tunneb noodipildi ja kuulmise järgi ära molli 3 kuju;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära 2-, 3- ja 4-osalises taktimõõdus järgnevad rütmid:

- saab aru mõistetest: terve- ja pooltoon, bekaar, fermaat, sekvents, varieerimine, molli kolm kuju, intervallid (p.1; p.8; p.4; p.5; s.3; v.3; s.2 v.2), paralleelsed helistikud;
- tunneb tempotähiseid: *adagio*, *largo*, *andante*, *moderato*, *allegro*, *presto*;
- tunneb dünaamikatähiseid: *p*, *mp*, *mf*, *f*, *crescendo*, *diminuendo*;
- oskab noodistada 2-4 taktilisi rütmi-ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

III klass

Põhieesmärgid:

Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

Nõuded õpilastele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D, A, F, B ja Es duuri, a, e, h, fis, d, g ja c molli (loomulik ja harmooniline), põhikolmkõlasid (astmetähistusega I, IV, V) (tutvustavalt ka funktsioonide nimed), I kolmkõla pöörded (tähistusega I₆ ja I₆₄);
- tunneb noodipildi ja kuulmise järgi ning kirjutab ja laulab kõiki õpitud lihtintervalle ning teab nende suurust toonides;
- oskab intervalle helistikes määrata;
- saab aru mõistetest põhikuju ja pööre, 3/8 taktimõõt, dominantseptakord, kolmkõla helide nimetused (priim, terts, kvint), transponeerimine;
- oskab noodistada 6-8 taktilisi rütmi-ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

IV klass

Põhieesmärgid:

Eelmistel õppeaastatel õpitu kinnistamine, lahendusega intervallid, valmistumine üleminekueksamiks.

Nõuded õpilastele:

- oskab laulda ja kirjutada kuni nelja võtmemärgiga helistikke, õpitud intervalle ja akorde nii helistikus kui antud noodist;
- oskab koputada nii ühe kui kahe partiiga rütmiharjutusi;
- tunneb kuulmise ja noodipildi järgi ära õpitud helilaadid, intervallid, akordid ja rütmid;
- teab intervallide suurust toonides ja oskab neid ehitada antud noodist üles ja alla;
- tunneb tähtharmoniat õpitud akordide ja helistike piires;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära triooli ja süngoobi;
- tunneb dominantseptakordi (V7) koos lahendusega nii duuris kui harmoonilises mollis;
- saab aru mõistest samanimelised helistikud;
- on tuttav tähtharmonia akordimärkidega õpitud akordide ja helistike piires (duur- ja mollkolmkõla, V7);
- on tuttav kõrvalastmete kolmkõladega;
- oskab noodistada 6-8-taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

IV klassi lõpus tuleb solfedžos sooritada noorema astme üleminekueksam.

Eksamil kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 (va rütmiharjutuse koputamisel, kus võib esineda ka 3/8). Eksam koosneb kahest osast – kirjalikust ja suulisest. Eksam sooritatakse varasemate õpitulemuste põhjal kas A-raskusastmel (keerulisem) või B-raskusastmel (lihtsam)

Kirjalik:

- *diktaat* – 4-8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus. Mängitakse kokku 7 korda;
- *rütmidiktaat* – 4 takti 2/4, 3/4 või 3/8 taktimõõdus, mängitakse ette 6 korda;
- *intervallide ja akordide kuulamine – (priimist oktavini)* – mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki kolm korda järjest (üks kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord. Lisaks kõik lihtintervallid priimist oktavini.
- *teooria* – akordide ehitamine ja/või määramine, helistike ning võtmemärkide kirjutamine ja/või määramine.

Suuline:

Kogu suuline pilet on ühes helistikus.

- *heliredeli laulmine*;
- *samas helistikus põhikolmkõlade ja dominantseptakordi laulmine koos lahendusega*;
- *harjutuse laulmine noodist*;
- *rütmiharjutuse koputamine* – 4 takti, fikseeritud löökpilli partiina, kasutatakse taktimõõde 2/4, 3/4 ja 3/8.

IV klassi üleminekueksamid heade tulemustega sooritanud õpilane jätkab õpinguid õppenõukogu otsusega V klassis rütmimuusika teoorias. Üleminekueksami nõrkade tulemustega sooritanud õpilane viiakse õppenõukogu otsusega üle vabaõppe 5. õppeaastale.

4. RÜTMIMUUSIKA TEOORIA AINEKAVA (V-VII klass)

Rütmimuusika teooria ainetsükli ülesandeks on anda õpilasele improviseerimiseks vajaminevad ning lugude transkribeerimiseks teadmised ja oskused. Aine eesmärgiks on eelkõige kaasa aidata erialaliste oskuste omandamisele ja ansambelis koos musitseerimisele.

Aine õpetamise põhimõtted:

- Kogu õpitav materjal omandatakse nii kuuldeliselt, teoreetiliselt kui ka praktiliselt, mis tähendab teooria praktikasse rakendamist läbi laulmise ja pillimängu;
- Julgustada õpilast oma ideid muusikas avaldama;
- Laulmisel kasutakse tähtnimetuste kõrval ka meloodia artikulatsiooni ja fraseerimist esiletoovaid vokaliseeritud silpe;
- Õppematerjalidena (diktaatideks, harmoonia järgnevusteks jne.) tuleb võimalusel kasutada võimalikult palju juba olemasolevaid rütmimuusikast pärit teemasid ja helisalvestisi, et õppeprotsess toetuks rütmimuusika näidetele;
- Õppematerjali valikul lähtuda printsiibist lihtsamalt keerulisemale ja tuttavalt vähem tuttavale. Seetõttu oleks esimesel aastal soovitatav õpetamisel lähtuda õpilastele tuntud meloodiatest;
- Oluline on õppeprotsessi jooksul lisaks muule ka analüüsi oskuste arendamine (vorm, meloodia, harmooniline plaan, meloodia ja harmoonia suhe);
- Õppetöö käigus omandatakse vajalik rütmimuusikaalane terminoloogia.

Aine õpetamise meetodid:

- Õppetöös tuleb kasutada nii vokaal- kui instrumentaalmuusika helisalvestisi transkribeerimiseks ehk kuulatud lugude noodistamiseks. Erinevateks elementideks eraldatuna tähendab see stiilide, koosseisude, taktimõõtude, vormi, meloodia rütmi, meloodia, bassiliini, harmoonia kindlaksmääramist ja ülesmärkimist.
- Klaveril mängitud diktaatide ja akordijärgnevuste noodistamine;
- Kuulmise järgi akordide, intervallide ja laadide määramine ning noodistamine;
- Akordide, laadide ja meloodiate noodist laulmine ning akordide ja harmooniajärgnevuste laulmine nii harmooniliselt (st. mitmehäälselt ansambelis) kui ka meloodiliselt;
- Improviseerimisoskuste arendamine laulmise, pillimängu ning teoreetiliste teadmiste kaasabil;
- Omaloomingu kirjutamine. Kuna rütmimuusiku roll on võrreldes klassikalise muusika esitajaga erinev – muusik on nii helilooja kui ka esitaja ühes isikus, tuleks sellest lähtudes anda õpilasele teadmisi ja oskusi komponeerimiseks;
- Rütmi imiteerimine, ülesmärkimine, improviseerimine ning töö metronoomiga, eesmärgiga arendada õpilases rütmikaga seotud oskusi (rütmifiguurid, fraseerimine, püsiv pulss).

4.1. PROGRAMM KLASSIDE KAUPA:

V klass

Helistikud, laadid, intervallid:

- kõik lihtintervallid ja nende kõlaline eristamine harmooniliselt kui ka meloodiliselt esitatuna, intervallide laulmine tähtnimedega ja vabalt valitud silpidega;
- kuni nelja märgiga duur- ja mollhelistikud;
- duur- ja mollpentatoonika;

Harmoonia:

- duuri ja molli kolmkõlad ja nende moodustamine kuni nelja võtmemärgiga helistikes; akordide (kolmkõlade ja dominatseptakordide) tähistamine pop-jazzmuusikas;
- diatoonilised duurhelistikust lähtuvad kolmkõlad (v.a. 7. astme kolmkõla) ja harmooniajärgnevused teoreetiliselt ja kuuldeliselt kuni kolme märgiga helistikes.

Rütm:

- rütmifiguurid;
- pulss;
- vormitaju arendamine;
- tutvumine rütmimuusika fraseerimisega.

VI klass

Helistikud, laadid, intervallid:

- meloodiline moll nii tõusvalt kui laskuvalt;
- blues
  - vorm;
  - blues erinevates stiilides;
  - blues'i laad kuni 5 märgini.
- viie märgiga duur- ja mollhelistikud;
- dooria, miksolüüdia

Harmoonia:

- septakordid (M7, m7, 7, dim, m7b5), nende struktuur ning kõlaline eristamine nii eraldiseisvatena kui ka järgnevuses;
- m7 ja V7, M7 kui kolme põhiseptakordi laulmine;
- diatoonilised duurhelistikust lähtuvad kolmkõlad (v.a. 7. astme kolmkõla) ja harmooniajärgnevused teoreetiliselt ja kuuldeliselt kuni nelja märgiga helistikes;

Rütm:

- jazzilik fraseerimine;
- swing'i rütmid;
- sünkoobid;
- rütmi improviseerimine.

VII klass

Helistikud, laadid:

- Eelnevalt õpitud laadide kinnistamine
- kuni kuue märgiga duur- ja mollhelistikud;
- Pentatoonika kuni 6 märgini

Harmoonia:

- Eelnevalt õpitud akordide kinnistamine

Rütm:

- erinevate stiilidega tutvumine – swing, latin, funk

Õppeaasta jooksul korratakse eksamiks valmistumisel ka eelmisel aastal õpitud materjale.

VII klassi lõpus tuleb rütmimuusika teoorias sooritada vanema astme lõpueksam.

Kirjalik:

- *diatooniline harmooniajärgnevus*. Koosneb kaheksast üheakordilisest taktist;
- *meloodiadiktaat*. Kuni 4 takti;
- *rütmidiktaat*. Kuni 4 takti
- *akordide, intervallide ja laadide ehitamine*. Õpitud kirikulaadid, blues, pentatoonika M7, m7, 7, m7b5, dim, p.1-p.8
- *transkribeerimine*. 1 nädal enne eksamit ette antud loo kodus transkribeerimine (kuni 8 taktiline fraas)

Suuline:

- *rütmiharjutuse koputamine või silpidel laulmine*
- *jazzmeloodiate noodist laulmine silpidel (scat laul)*. Koos stiilist lähtuva õige fraseerimisega. Kokku neli 2-4 taktilist erinevas stiilis fraasi.
- *akordide laulmine*. M7, m7, 7, m7b5, dim.

Lisa-aastad

Lisa-aastatel õppimise võimalust pakutakse vaid õpilase soovil ja kooli võimaluse olemasolul.

Eelnenud aastatel õpitu süvendamine, kinnistamine. Valmistumine erialalist kutse või keskkaridust pakkuva kooli sisseastumiskatseteks.

5. RÜTMIMUUSIKA AJALOO AINEKAVA

Rütmimuusika ajaloo ainetundides tutvutakse pop- ja jazzmuusika ajalooga läbi erinevate stiilide ja elementide tundmaõppimise. Aine annab ülevaate enimkasutatavatest instrumentidest ja kuulsamatest muusikutest. Õppeaja vältel õpitakse tundma rütmimuusika arengulugu 19. sajandi lõpust tänapäevani. Liigituse aluseks on stiilid ning ajastud. Iga stiiliperioodi esindajateks on valitud heliloojad, kes on kõige rohkem mõjutanud rütmimuusika arengut. Välja tuuakse tähtsaim iga stiili kohta (kuidas sai alguse, kust pärineb, tähtsaimad esindajad ja nende elulugu).

Eesmärgiks on tutvustada õpilasele tänapäevase rütmimuusika alustalasid.

Õppetöö meetodid:

- loeng;
- iseseisev töö;
- rühmatöö;
- muusika kuulamine;
- videosalvestuste vaatamine;
- kontsertide külastamine

V klass

I poolaasta

- muusikatööstus (eesmärgid, suuremad firmad, enimmüüdud singlid);
- kaasaegse rütmimuusika algus (minstrelshow, afroameerika muusika);
- spirituaal;
- ragtime;
- blues (bluesi vormid, tähtsamad muusikud).

II poolaasta

- jazz- ja maailmamuusika
  - jazzi erinevad stiilid;
  - Ladina-Ameerika muusika.

VI klass

I poolaasta

- kantrimuusika;
  - kantrimuusika süünd;
  - erinevad stiilid;
  - tähtsamad muusikud (J. Cash, E. Presley).
- rock'n'roll:
  - miks tekkis;
  - tehnika saavutused;
  - stiilid;
  - tähtsamad muusikud (Buddy Holly, Jerry Lee Lewis jt).

II poolaasta

- 1960-ndad:
  - uuendused;
  - The Beatles;
  - the Rolling Stones;
  - Briti invasioon;
  - roki süünd ning erinevad stiilid.
- soulmuusika:
  - iseloomustus;
  - Motown vs. Stax/Volt;
  - tähtsamad muusikud (Ray Charles, Aretha Franklin).
- funkmuusika:
  - iseloomustus;
  - tähtsamad muusikud (James Brown).

VII klass

I poolaasta

- popmuusika süünd;
- diskomuusika;
- elektrooniline muusika;
- hip-hop, rap ja R'n'B.

II poolaasta

- rütmimuusika süünd Eestis ning tähtsamad muusikud, ansamblid;
- muusikal.

VII klassi lõpuks peab õppeprogrammi läbinud õpilane omama ülevaadet rütmimuusika arengust ja põhisuundadest 19. sajandi lõpust tänapäevani.

- iga suurema teema lõpus toimub kirjalik kontrolltöö, mis hõlmab õpitud materjali;
- iga poolaasta lõpus toimub kuulamiseminar, kus on vaja ära tunda sel perioodil õpitud muusikastiilide tähtsamad näited;
- kord aastas on vaja külastada vähemalt ühte kaasaegse muusika kontserti ning kirjutada sellest ülevaade.

6. ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldklaveri aine eesmärgiks arendada klaveri tundmist ja klaverimängu oskust ning enda saatmisoskust laulu eriala õpilastes. Klaver on solfedžo ja harmoonia õppimisel oluline toetav instrument ning klaverimäng arendab õpilastes polüfoonilist mõtlemist.

Üldklaveri tunnid on laulu eriala õpilastele kohustuslikud alates õpingute algusest. Ainemaht on pool pedagoogilist tundi nädalas.

Üldklaveris toimub kord poolaastas hindeline arvestus, kus tuleb esitada peast 1-2 pala.

7. LISAERIALA AINEKAVA

Lisaeriala ainekava on identne valitud eriala vabaõppe ainekavaga.

Lisa 1. Laulmise huviala põhiõppe tehniliste arvestuste nõuded

Klass	Nõuded	Nõude sisu
I klass	Heliredel + kolmkõlad	Küsitakse ilma märkideta helistikke. Kolmkõla pöördeid ei küsita. Laulda tuleb tähtnimedega.
	Näpu järgi laulmine	Ühes helistikus kvindi (1.-5. astme vahel) piires tuleb vastavalt õpetaja näitamisele laulda osutatud noote.
	Noodist laulmine	Õpilane peab ise tuvastama helistiku. Pala on 2/4, 3/4 või 4/4 taktimõõdus ning lühim vältus on kaheksandiknoot.
II klass	Heliredel + kolmkõlad	Küsitakse kuni 1 märgiga helistikke. Laulda tuleb heliredel ja toonika kolmkõla, pöördeid ei küsita. Laulda tuleb tähtnimedega.
	Näpu järgi laulmine	Ühes helistikus 1 oktaavi piires tuleb vastavalt õpetaja näitamisele laulda osutatud noote.
	Noodist laulmine	Õpilane peab ise tuvastama helistiku. Pala võib sisaldada punkteeritud rütme (tai-ri, ta-i-ti). Pala on 2/4, 3/4 või 4/4 taktimõõdus ning lühim vältus on kuueteistkümnendiknoot.
III klass	Heliredel + kolmkõlad	Küsitakse kuni 2 märgiga helistikke, k.a molli kolm kuju (loomulik, harmooniline, meloodiline). Laulda tuleb heliredel ja toonika kolmkõla, pöördeid ei küsita. Laulda tuleb tähtnimedega.
	Näpu järgi laulmine	Ühes helistikus 1 oktaavi piires tuleb vastavalt õpetaja näitamisele laulda osutatud noote.
	Noodist laulmine	Õpilane peab ise tuvastama helistiku. Pala võib sisaldada punkteeritud rütme (tai-ri, ta-i-ti). Pala on 2/4, 3/4, 4/4 või 3/8 taktimõõdus. Esineda võivad järgmised intervallid: p.1, p.8, p.5, p.4, s.3, v.3, s.2, v.2.
IV klass	Heliredel + kolmkõlad	Küsitakse kuni 3 märgiga helistikke, k.a molli kolm kuju (loomulik, harmooniline, meloodiline). Küsitakse heliredelit, toonika kolmkõla koos pööretega (I, I6, I64) ning subdominandi ja dominandi kolmkõlasid põhikujus. Laulda tuleb tähtnimedega.
	Näpu järgi laulmine	Ühes helistikus 2 oktaavi piires tuleb vastavalt õpetaja näitamisele laulda osutatud noote.
	Noodist laulmine	Õpilane peab ise tuvastama helistiku ja ise endale klaveril helistiku ette andma. Pala võib sisaldada punkteeritud rütme (tai-ri, ta-i-ti), trioole ja sünkoope (ti-ta-ti). Pala on 2/4, 3/4, 4/4 või 3/8 taktimõõdus. Esineda võivad järgmised intervallid: p.1, p.8, s.7, v.7, s.6, v.6, p.5, p.4, s.3, v.3, s.2, v.2.
Algab vanem aste		
	Heliredel + kolmkõlad	Küsitakse kuni 4 märgiga helistikke, k.a molli kolm kuju (loomulik, harmooniline, meloodiline). Küsitakse heliredelit, toonika kolmkõla koos pööretega (I, I6, I64) ning subdominandi ja dominandi kolmkõlasid põhikujus. Laulda tuleb tähtnimedega.
	Näpu järgi laulmine	Ühes helistikus 2 oktaavi piires tuleb vastavalt õpetaja näitamisele laulda osutatud noote.

V klass	Noodist laulmine	Õpilane peab ise tuvastama helistiku ja ise endale klaveril helistiku ette andma. Pala võib sisaldada punkteeritud rütme (tai-ri, ta-i-ti), trioole ja sünkoope (ti-ta-ti). Pala on 2/4, 3/4, 4/4 või 3/8 taktimõõdus, kusjuures 3/8 taktimõõdus võib kasutada ka 16ndik noote. Esineda võivad järgmised intervallid: p.1, p.8, s.7, v.7, s.6, v.6, p.5, p.4, s.3, v.3, s.2, v.2.
	Improvisatsioon	Improviseerida tuleb järgnevusele: IMaj7-VIm7-IIIm7-V7 . Hinnatakse julgust, vabadust ja nootide sobivust harmooniasse.
VI klass	Helireedel + põhikolmkõlad + D7 põhikujus	Küsitakse kuni 5 märgiga helistikke, k.a molli kolm kuju (loomulik, harmooniline, meloodiline). Küsitakse toonika, subdominandi ja dominandi kolmkõlasid koos pööretega (I, I6, I64 / IV, IV6, IV64 / V, V6, V64) ja dominantseptakordi põhikujus koos lahendusega. Laulda tuleb tähtnimedega.
	Näpu järgi laulmine	Ühes helistikus 2 oktaavi piires tuleb vastavalt õpetaja näitamisele laulda osutatud noote.
	Noodist laulmine	Õpilane peab ise tuvastama helistiku. Pala võib sisaldada punkteeritud rütme (tai-ri, ta-i-ti), trioole ja sünkoope (ti-ta-ti). Võib esineda 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 ja 6/8 taktimõõde, kusjuures 3/8 ja 6/8 taktimõõdus võib kasutada ka 16ndik noote. Esineda võib pidekaarega noote. Esineda võivad järgmised intervallid: p.1, p.8, s.7, >7, v.7, s.6, v.6, p.5, >5, <4, p.4, s.3, v.3, <2, s.2, v.2.
	Improvisatsioon	Improviseerida tuleb järgnevusele: IMaj7-VIm7-IIIm7-V7 . Hinnatakse julgust, vabadust, lauldude nootide varieeruvust, ulatust ja nootide sobivust harmooniasse.
VII klass	Helireedel + põhikolmkõlad + D7	Küsitakse kuni 6 märgiga helistikke, k.a molli kolm kuju (loomulik, harmooniline, meloodiline) ja harmooniline duur. Küsitakse heliredelit ning toonika, subdominandi ja dominandi kolmkõlasid koos pööretega (I, I6, I64 / IV, IV6, IV64 / V, V6, V64) ja dominantseptakordi koos pöörete ja lahendustega. Laulda tuleb tähtnimedega.
	Näpu järgi laulmine	Ühes helistikus 2 oktaavi piires tuleb vastavalt õpetaja näitamisele laulda osutatud noote, esineda võib ka kromatisme ja läbiminevaid helisid.
	Noodist laulmine	Õpilane peab ise tuvastama helistiku. Pala võib sisaldada punkteeritud rütme (tai-ri, ta-i-ti), trioole ja sünkoope (ti-ta-ti). Pala on 2/2, 3/2, 6/2, 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 või 6/8 taktimõõdus, kusjuures 3/8 ja 6/8 taktimõõdus võib kasutada ka 16ndik noote. Esineda võib pidekaarega noote. Esineda võivad järgmised intervallid: p.1, p.8, s.7, >7, v.7, s.6, v.6, p.5, >5, <4, p.4, s.3, v.3, <2, s.2, v.2.
	Improvisatsioon	Improviseerida tuleb järgnevusele: IMaj7-VIm7-IIIm7-V7 . Hinnatakse julgust, vabadust, lauldude nootide varieeruvust ja ulatust, kromatismide esinemist ja nootide sobivust harmooniasse.

VIII klass	Heliredel + põhikolmkõlad + D7	Küsitakse kuni 7 märgiga helistikke, k.a molli kolm kuju (loomulik, harmooniline, meloodiline) ja harmooniline duur. Küsitakse heliredelit ning toonika, subdominandi ja dominandi kolmkõlasid koos pööretega (I, I6, I64 / IV, IV6, IV64 / V, V6, V64) ja dominantseptakordi koos pöörete (D7, D65, D43, D2) ja lahendustega. Laulda tuleb tähtnimedega.
	Näpu järgi laulmine	Ühes helistikus 2 oktaavi piires tuleb vastavalt õpetaja näitamisele laulda osutatud noote, esineda võib ka kromatisme ja läbiminevaid helisid.
	Noodist laulmine	Õpilane peab ise tuvastama helistiku. Pala võib sisaldada punkteeritud rütme (tai-ri, ta-i-ti), trioole ja sünkoope (ti-ta-ti). Pala on 2/2, 3/2, 6/2, 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 või 6/8 taktimõõdus, kusjuures 3/8 ja 6/8 taktimõõdus võib kasutada ka 16ndik noote. Esineda võib pidekaarega noote. Esineda võivad järgmised intervallid: p.1, p.8, s.7, >7, v.7, s.6, v.6, p.5, >5, <4, p.4, s.3, v.3, <2, s.2, v.2.
	Improviseerimine	Improviseerida tuleb järgnevusele: IMaj7-VIm7-IIIm7-V7 . Hinnatakse julgust, vabadust, lauldude nootide varieeruvust ja ulatust, kromatismide esinemist ja nootide sobivust harmooniasse.

Läbiviimise kord	
Heliredel + kolmkõla jms	Helistik tõmmatakse loosiga.
Näpu järgi laulmine	Loosiga tõmmatakse uus helistik, mis kirjutatakse tahvlile. Õpilane laulab "soojenduseks" heliredeli ja toonika kolmkõla ette. Õpetaja näitab näpuga nootide peale, mida tuleb laulda.
Noodist laulmine	Õpilasele antakse noot ette ning talle jäetakse lühike tutvumisaeg.
Improviseerimine	Õpilasele mängitakse üks ring harmooniat ette ning seejärel õpilasel on aega 4 ringi improviseerida.